

Nepenthes hørings svar omkring naturnær skovdrift i statsskovene

Til: København 28/2 2005
Skov- og Naturstyrelsen Driftsplankontoret
Haraldsgade 53 2100 København Ø

Emne:

Nepenthes har udarbejdet nedenstående, som svar på udspillet fra Skov og Naturstyrelsen vedrørende "Handlingsplan for naturnær skovdrift på Skov- og Naturstyrelsens arealer". Dette høringssvar skal sammenholdes med den positive som negative kritik, Nepenthes har givet udtryk for i "Høringsrådet for naturnær skovdrift i Statsskovene".

Kontakt person:

Steffen M. Thomsen
Rebæksøpark 5, 4.sal, nr. 543
2650 Hvidovre
telefon: 29667671
E.mail: smt@nepenthes.dk

Generelle betragtninger og bemærkninger:

Denne handlingsplan, er en af de mest vidtgående hensigtserklæringer i forbindelse med driften af Statsskovene i nyere tid. Nepenthes finder derfor denne handlingsplan særdeles vigtig og hilser de naturforbedrende tiltag velkommen.

Nepenthes mener som udgangspunkt ikke, at det er Statens opgave forstligt at drive skov. Nepenthes erkender dog at man ikke på en gang kan overgå fra traditionelt dansk skovbrug til urørt skov, og hilser derfor den naturnære skovdrift velkommen som et økologisk fornuftigt alternativ til den konventionelle skovdrift.

Generelt er det et positivt udspil fra Skov og Naturstyrelsen, dog savner Nepenthes nogle konkrete og til tider mere ambitiøse målsætninger for gennemførelsen og omfanget af de naturforbedrende tiltag, som der ellers er lagt op til i handlingsplanen.

Desuden mangler handlingsplanen efter Nepenthes vurdering et årstal for hvornår handlingsplanen skal revideres!

Derfor håber Nepenthes at de nedenstående forslag og kritik punkter bliver taget til efterretning og implementeret i handlingsplanen.

Punkt 1: "Baggrund og rammer for handlingsplan arbejdet"

Udlæggelse af biodiversitetsskov:

Nepenthes mener at målsætningen fra det nationale skovprogram (kap 6.) er for utilstrækkeligt til at stoppe nedgangen i Danmarks biologiske mangfoldighed inden år 2010. Forøgelsen af biodiversitetsskov på 1000-2000 ha inden år 2010 foreslår Nepenthes ændres til:

Der skal minimum udlægges 1000-2000 ha biodiversitetsskov inden år 2008. På baggrund af lokalitetskortlægningen udlægges der yderligere 10% af statsskovarealet til biodiversitetsskov inden år 2010. Lokalitetskortlægningen skal sikre at der udlægges eksempelvis urørt skov og græsningsskov på så mange forskelligartede jorder som muligt i de danske skove. Dette er essentielt for at sikre så stor biologisk mangfoldighed som muligt i de skove som udlægges til biologisk særligt værdifulde skove. Udlægningen af i alt 20% af Statsskovene til biodiversitetsskov inden år 2010 vil være et skridt i den rigtige retning for at opfylde Danmarks internationale forpligtigelser i forbindelse med naturbevaring inden år 2010.

Nepenthes mener at det på lang sigt er utilstrækkeligt at kun 20% af landets Statsskovareal (eller blot 0.5 % af Danmarks landareal) henlægges til biodiversitetsskov. Derfor foreslår Nepenthes en mindste målsætning for år 2020 på 20 % af det samlede Statsskovareal som urørt skov og 10 % som græsningsskov. Udlægning til biodiversitetsskov fortsættes med en rate af ca. 1 % om året indtil ca. 95 % af Statsskovarealet er biodiversitetsskov inden 2090, svarende til ca. 2,5 % af landets areal.

Pyntegrønt i Statsskovbruget:

Nepenthes mener at pyntegrønt og juletræsproduktion ikke hører hjemme i De Danske Statsskove. Desuden finder Nepenthes pyntegrønt og juletræsproduktion uforeneligt med: bevarelsen af biologisk mangfoldighed, rekreativ udnyttelse af skoven, sikring af vandkvalitet mv. Derudover betyder Juletræer og pyntegrønt ofte en høj gødnings- og pesticidanvendelse i skoven til skade for fauna, flora og svampe arter.

Derfor foreslår Nepenthes at der ikke plantes hverken juletræer eller andet pyntegrønt i Statsskovbruget fremover. På de eksisterende bevoksninger med juletræer og pyntegrønt gennemføres deres omdrift, for derefter at erstattes af hjemmehørende træer og buske passende til den pågældende jordbundstype.

3: Skovudviklingstyper

I handlingsplanen er et af målene at mindst 20% er hjemmehørende træarter inden for en trægeneration (dvs. 80-100år).

Dette finder Nepenthes utilstrækkeligt og alt for uambitiøst.

Nepenthes foreslår i stedet at mindst 60% af træarterne, i enhver mulig bevoksning er af hjemmehørende oprindelse. Dette betyder ikke kun at arten skal være hjemmehørende, men også at genmaterialet er af oprindelig dansk afstamning (dvs. danske provenienser). Meget af vores biologiske mangfoldighed er netop specifikt knyttet til én træart. Hvis den danske biologiske mangfoldighed skal beskyttes er det derfor

essentielt at vore skove i overvejende grad består af hjemmehørende træarter.

6: Opretholdelsen af dyrkningsgrundlag

Nepenthes er bekymret for handlingsplanens målsætning for tilbageførelsen af næringsstoffer til de danske skove, da dette kan føre til udvaskning og eutrofiering af en i forvejen overbelastet natur. Grunden til det på nogle lokaliteter lave næringsindhold er at mennesker i mange generationer har taget træer, og andet organisk materiale ud af skoven. Derfor mener Nepenthes at der på områder med lavt næringsindhold, kan tilføres ekstra dødt ved til nedbrydning. Dette skal gøres for at kompensere for udtaget af organisk materiale fra skoven. Med dødt ved vil der være en ringe udvaskningsrisiko, da tilføjelsen af næringsstoffer sker over en lang årrække. Det døde ved vil blive yderligere uddybet under punkt

7: Vedproduktion

Skov og Naturstyrelsens betragtning omhandlende vigtigheden af, forsat at være en vigtig træproducent er Nepenthes principielt uenig i. Nepenthes mener at det forsat skal være Skov og Naturstyrelsens opgave at producere samfundsøkonomiske værdier som eksempelvis rekreative muligheder, bevaring af biologisk

mangfoldighed, grundvandsbeskyttelse mv. Derfor foreslår Nepenthes at overskriften i punkt 7 ændres til ”produktion af samfundsværdier”, og at der i dette punkt fokuseres på samtlige samfundsøkonomiske produktions forhold som eksisterer i Statsskovbruget.

Nr 8: Biodiversitet

Nepenthes har med tilfredshed noteret sig at bevarelsen af biologisk mangfoldighed er højt prioriteret af Skov og Naturstyrelsen. Der er dog også her en tendens til at være alt for uambitiøse. Først vil vi foreslå en mindre ordlydsændring under andet underpunkt:

.....der skal ske en VÆSENTLIG øget anvendelse af hjemmehørende og lokalitetstilpassede træarter.....

Det døde ved:

Langt mere har Nepenthes dog at sige om det helt utilstrækkelige mål som der i handlingsplanen er opsat for ”sikring” af dødt ved i skovbunden.

I indledningen af handlingsplanen bliver vigtigheden af det døde ved gjort klart. Men de flotte ord er tydeligvist ikke blevet fulgt op af hverken fornuftige målsætninger eller et minimum af overvejelserne af, hvad det vil sige at man efterlader 3-5 træer pr. ha. til at gennemleve en fuld successionscyklus.

Ved at efterlade 3-5 træer i en alder af f.eks. 80 år bliver der ikke noget dødt ved i skoven de første mange år (måske endda mange hundrede år). I Suserup skov står der stadig mange bøgetræer fra 1700 tallet og mange har sikkert stadig nogle

hundrede år endnu før de vælter. Man kan altså ikke være sikker på at der i fremtiden permanent er dødt ved i skovbunden, da den gennemsnitlige nedbrydningstid er meget lavere end den faktuelle levetid for de fleste træarter.

De foreslåede retningslinier i handlingsplanen sikrer ikke bevarelsen af at den store diversitet, som er tilknyttet dødt ved, og som nok er en Danmarks allermest truede biotoper. Antallet af eksempelvis billearterne "smældere" er faretruende højt på den danske rødliste, og flere arter er allerede uddøde fra den danske natur. Mange af smælderne er specifikt knyttet til et successionsstadium i nedbrydningsprocessen af dødt ved. Smælderne er derfor afhængige af, at der konstant findes dødt ved i alle nedbrydningsstadier (både stående og liggende).

Med denne uambitiøse målsætning risikerer de danske skove altså stadigt at et vakuum i tilstedeværelsen af dødt ved opstår. Til stor skade for den lange række organismer som er tilknyttet det døde ved.

I Sverige varierer mængden af dødt ved fra 6,1 til 12,8 m³ pr. ha. Her bruges mængden af dødt ved bl.a. til at bedømme forudsætningerne for en god biodiversitet. Her vurderes det at der skal 8 døde træer med en diameter over 25 cm til for at der opstår gode betingelser for biodiversiteten.

På baggrund af bl.a. disse overvejelser foreslår Nepenthes derfor at der fastholdes 3-5 træer pr. ha. der skal fuldende deres successionsforløb.

Endvidere skal der ved aktiv hugst eller naturlige fald sikres at der konstant er min. 15 træer pr. ha. med en diameter over 25 cm i nedbrydningsfasen. Desuden skal det sikres at artsdiversiteten og

nedbrydningsstadiet af træerne i nedbrydningsfasen er så divers som muligt. På denne måde vil de danske skove blive langt mere diverse til gavn for fauna, flora og svampearterne.

9: Genopretning af skovenes naturlige hydrologiske forhold

Dette punkt er efter Nepenthes vurdering centralt i hele handlingsplanen, da det er yderst vigtigt i relation til beskyttelse af biologisk mangfoldighed. Overordnet ser Nepenthes med stor tilfredshed på dette initiativ, men der skal være meget færre forbehold overfor implementeringen af naturlige hydrologiske forhold. Nepenthes foreslår derfor at punkt 5. omformuleres til:

”Der vil i visse områder ske en aktiv lukning af grøfter, hvor der er stor biologisk gevinst”.
 (følgende skal altså slettes:og lille økonomisk tab.)

Det er beskyttelsen af den biologiske mangfoldighed, der er det centrale, og ikke driftsøkonomiske betragtninger. Endvidere bør følgende forbehold for at lade grøftesystemet henfalde fjernes:

.....”uforholdsmæssigt stort tab i værdien af den stående vedmasse”.....

11: Naturlig vegetation i Danmark

Det er vigtigt for Nepenthes, at der bliver sat fokus på brugen af hjemmehørende arter frem for indførte træarter. Derfor er det skuffende, at se at

handlingsplanen også her viger uden om fastsættelsen af konkrete målsætninger. Nepenthes foreslår derfor følgende målsætning:
 ”Mindst 60% af arealet i alle skovregioner skal udlægges til 100% naturlig skovvegetation.”
 Desuden ser Nepenthes det også som problematisk at der ikke er mere fokus på problematikkerne omkring invasive indførte træarter, såsom Sitka gran (*Picea sitchensis*) og Contorta fyr (*Pinus conorta*). Disse skal efter Nepenthes holdning udfases af det danske Statsskovbrug. Selvforyngelse af disse arter skal så vidt muligt hindres, til gavn for foryngelse af hjemmehørende danske træarter. Nepenthes efterlyser derfor nogle retningslinier fra Skov og Naturstyrelsen der gør det klart at brugen af invasive indførte træarter skal minimeres og på længere sigt udfases af Statsskovene.

Nr 17: Hjortevildt

Nepenthes ser gerne at de danske skove generelt huser gode og sunde fauna populationer. Det gælder også hjorte bestandene og Nepenthes savner derfor nogle retningslinier for reguleringen af faunaen i de områder der er udlagt til biodiversitetsskove. Hjortene er vigtige for at skovene kan bibeholde en lysåben skovstruktur. Denne skovstruktur er essentiel for især en række fauna og flora arter. Derfor foreslår Nepenthes følgende tilføjelse under dette punkt:
 ”I biodiversitetsskovene skal der ud fra en vurdering af hvordan biodiversiteten bedst sikres, kun være et minimum af faunaregulering og etableres en passende tæthed af græssere.”

Nr 19: Maskinanvendelse

Dette punkt har Nepenthes kun følgende tilføjelse til:

” Bevoksninger udlagt til enten urørt skov eller græsningsskov skal der ikke etableres kørespor i.”

20: Statslig skovrejsning

Nepenthes noterer sig med tilfredshed at der sker en stadig forøgelse af det danske skovareal. Derfor ser Nepenthes det også som en logisk følge at der ved Statslig skovrejsning kun anvendes hjemmehørende træarter. Dette ser Nepenthes også som i overensstemmelse med handlingsplanens anbefalinger, og Nepenthes foreslår derfor følgende:

”Der skal ikke plantes eksoter i områder, hvor der ikke i dag vokser eksoter af samme art.”

21: Økonomiske overvejelser

Nepenthes mener at økonomien i skovforvaltningen er helt central. Nepenthes mener dog ikke, at det er driftsøkonomiske forhold, som er vigtigst for en Statsskov. Dette er et centralt ord for en erhvervs virksomhed. For en statsligt dreven institution, må det centrale være, at det er SAMFUNDS-økonomisk rentabelt. Derfor foreslår Nepenthes at dette også tydeligt afspejles i teksten. Følgende underpunkt foreslås derfor indsat som underpunkt-1.:

”Enhver driftsøkonomisk handling skal ske udfra et samfundsøkonomisk perspektiv”